

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDACTIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

ABONAMENT:

— Lei 10 Anual —

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

Al. Leonescu-Vampiru

ARTIȘTII NOȘTRII DISPĂRUȚI ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI

O lacrimă și de mormântul lui, căci i se cuvine o bună amintire.

Admițând — cea ce nu e cazul — că n'ar fi rămas nimic de pe urma jocului lui, dacă n'ar fi să ținem seamă decât numai de faptul că grație lui, o bună parte din reputațiile scenei noastre au fost cunoscute în țară, încă ar merita o mențiune onorabilă.

Un artist modest, cu resurse apreciabile dar fără mijlocul de a le pune în valoare așa cum ar fi vrut, a plimbat timp de aproape 35 de ani repertoriul românesc în toată țara și chiar dincolo de hotarele ei, până și în America unde a avut oarecare succes. Nu cred să existe oraș în țara românească unde Leonescu să nu se fi produs și cine nu-și amintește cu plăcere de verva lui în ginerele d-lui prefect, în răpirea Sabinelor, în Scrisoarea pierdută, în noaptea furtunoasă, în pe malul gârlei, în atâtea monoloage și localizări și mai încoace în turneul pe care l'a făcut cu o lucrare a spiritualului nostru ironist Ureche.

Vampirul!

Leonescu și vampir!

Botezul a avut loc la Ploiești și nașul a fost polițaiul Demacov. Fiind vorba de

AL. LEONESCU-VAMPIRU

„vampiru care sugă sângele poporului” și Demacov simțindu-se atins (sic) în onoarea lui de polițai, a întrerupt reprezentația și a arestat pe vampir. Înămplarea a rămas și cu ea și porecla lui Leonescu care, în trecut fie zis, n'ar fi fost în stare să strivească o muscă.

Leonescu, încă pe când nu

era vampir, a avut darul să descopere câteva talente tinere, mai târziu deveniți artiști cu oarecare vază și de interesarea i-a mers până acolo, încât preocuparea lui era să-i scoată pe aceștia în evidență, având grija ca el să rămână în umbră.

Causeur agreabil, farceur incorigibil, are la activu-

câteva farse pline de spirit și foarte bine reușite. El a jucat nu numai pe scenă ci și în afară de ea, căci toată viața pentru el a fost un teatru în care a jucat neîntrerupt.

Boala de inimă i-a închis ochii pentru totdeauna la 19 Febr. anul acesta, în vârstă cam de 55 de ani, încheind o carieră pe care o îndrăgise de mic copil.

Torbil

Gândurile

Si gândurile mi le'nșir
Tesu-te-n lacrimi și suspine.
Si le trimit toate la tine,
Din sufletu-mi — azi cîmîlir.

Si eraja nopților târziu.
Ce amîntesc ce a fost odată,
S'a dus și poate „niciodată”
Cât te-oi chema tu n'ai să vi.

Te-ai dus și ai lăsat în urmă
Zărobit, un suflet trist, stingher.
Si-o dragoste ce nu se curmă.
Nici pe pămînt și nici în cer.

Si-ai mai lăsat și amîntirea
Acelui suflet, bun, curat. —
Si port și-acum închipuirea...
C'ai să mai vi, că n'ai plecat —

Dar ce folos, ești prea departe
Si toate-s triste amăgiri...
Natura cernă frînse moarte...
Pe groapa fragedei iubiri. —

„Din sufletu-mi, azi cîmîlir —
Nu mai es lacrimi, nici suspine,
Ce să trimis acum la tine...
Decât aceste ce-ți înșir?

Nicu J. Flămără

MAXIM GORKI

CAMARAZII

In românește de JAN VONDRUS

Unul se numea Calcă'n-Străchini, celalt Trage-Nădejde. Amândoi erau vagabonzi.

Locuiau la mahala, într'o mizerabilă cocioabă, construită din lut și bărne putrede, și care semăna cu o grămadă de gunoier. Umblau după treburile lor mai adesea prin satele din împrejurime, fiindcă în oraș furtul era primejdios, iar locuitorii mahalalei nu aveau multe de furat.

Camarazii erau todeauna foarte prudenți în activitatea lor. Dacă luau de undeva un balot de pânză, o manta, o sculă, o pălărie sau un căpăstru de cal, atunci ocoleau desigur pentru mult timp locul acela. Totuși îi cunoșteau țărani foarte bine; îi amenințau adeseori că or"să le facă de petrecere haimnalelor, însă camarazii se sînchisau prea puțin de aceasta, căci tot mai trăiau deși auziau de șase ani adeseori aceste amenințări.

Calcă'n-Străchini era de patruzeci de ani, lung și subțire, cu toată statura lui cocoșată, însă de o uimitoare putere musculară. Purta părul tuns mărunț și mustața groasă de soldat dădea feței o înfățișare marțială. Mulțumită unei serintături, piciorul stâng era ceva mai lung ca cel drept, și din această cauză când mergea îl cam târa după sine. Această particularitate îi aduce porecla „Calcă'n-Străchini“.

Trage-Nădejde era cu cinci ani mai mare de cât prietenul său și era mai scurt și mai gros. Un păr închis, cărunt, îi înconjură fața palidă, din care se evidențiau maxilarele largi. În ochii lui mari, negri, se afla o expresiune de vioare, când umbra, fluera merou cu buzele ascuțite în mod ciudat, același cântec trist. Partea de sus a corpului era acoperită cu o jiletă compusă din stoffe de diferite culori. Calcă'n-Străchini însă era îmbrăcat într'un caftan lung cenușiu, înconjurat la mijloc de un cordon.

Trage-Nădejde era un fost țărăn, pe când Calcă'n-Străchini fiul unui păraclisor și înajnte vreme servise ca lacheu. Erău nedespărțiti, și când îi zăreau țărani, strigau unul către celălalt: „Hei, băgați de seamă, au sosit camarazii!“

Păcătoșii! Când le va lua odată dracul pe aceste haimnale.

Când mergeau împreună pe stradă, se uitasu merou înapoi, pentru a evita înălmiri neplăcute. Trage-Nădejde tușea și-i fluera din gât; Calcă'n-Străchini își tăia din vreme piciorul, care se im-

potrivea parcă, să-și însoțească stăpănu pe drumul ilegal.

La marginea pădurilor sau în șanțurile drumurilor se așezau camarazii, se odihneau și țireau sfat unde s'ar mai putea găsi ceva pentru pofta lor.

Larna erau cele mai grele vremuri pentru amândoi, căci atunci trebuie să sufere doară chiar și lupii. Ei se apropie pe furis înfome-

ți pe prietenul său strigând vesel: „Scoale-te repede, au venit rândurile!“

Adevărat?

Da, adevărat, auzi-le doar ciripitul!

Amândoi s'au oprit apoi înaintea ușei și priveau la micii vestitori ai primăverii, cari începură să-și odădească cuiburile și al căror ciripit răsună puternic prin văzduh.

Vor veni în curând și ciocărlile, spuse Trage-Nădejde reparându-și cursa veche, voinănoasă.

Intr'adevăr veniră curând, și prietenii își întinseră din nou cursa pe câmpie. Era ceva ușor a prinde aceste mici animale, când își căutau pe pământul negru și

Nu e nimic. Mă vou face mai bine, când va începe soarele să strălucească mai cu putere.

Da poate. Ar fi totuși mai bine, să intri într'un spital.

Asta-i adevărat.

Astfel merseră mai departe, în umbra săracăcioasă a mesteacănului subțiri. Ojorovându-se, vrăbiiile săriau împrejurul lor.

Mersul își devine greoiu, începă Calcă'n-Străchini după o pauză.

Am o greutate la piept, spuse Trage-Nădejde. „In aerul acesta greu îți devine anevoioasă respirația“.

Incepu a tuși. Calcă'n-Străchini sta fumând lângă el privind-l. Tușea îi chinuia tot mai mult, fața lui Trage-Nădejde se învâșă, și își frecă cu violență pieptul.

Mă apucă straniu, explică el după ce-i trecu aceșul.

Porniră mai departe gonind astfel vrăbiiile.

Mergem acum spre Mochina aruncând departe țigara și scul pând. „Apoi străbătu pădurea de la Stzew la Cusvetschicha. De acolo pornim pește Markowka iarăși acasă!“

Dacă ne-ar aduce cel puțin un câștig!

Pe partea stângă a drumului se afla o pădure neagră, posomorâtă, în care nu se putea descoperi nici o singură ramură verde. La marginea ei păștia un cal prăpădit, a căruj coaste se destingeau întocmai ca ocerurile unui butoi.

Camarazii stătură mult timp locului privind la calul ce păștia iarba.

Animalul acesta este și el foarte slab gândi Trage-Nădejde.

Calcă'n-Străchini însă încercă să ademenească mărhoaga.

Calul își ridică privirea, clătina apoi capul în semn negativ, și-și căuta din nou de treabă.

Nu vrea să asculte, zise Trage-Nădejde.

Ascultă, oare n'ar da tătară cuiva șapte ruble pe animalul ăsta? întrebă Calcă'n-Străchini gânditor.

Aș! calul nu e bun de nimic. „Pentru piele nu dă nimeni șapte ruble, cel mult trei“.

Proși!

Negreșit! Calul nici nu are piele ci numai o zdreanță!“

„Ei și, trebuie totuși să căpătăm ceva pe el!“

„Da, ceva, desigur“.

Dansatorul își priji prietenul și întrebă liniștit: „Așa dar?“

„O să fie greu“, zise Trage-Nădejde șovăind.

„Nici gând!“

„Copitele calului se vor întări în pământul moale, și se poate vedea ușor, încotro a fost duș.“

Atunci îi voi înveli picioarele în ceva.

Pie din partea mea!

(Va urma)

ȘI ELE...

*Din sânul mării valuri se ridică
Și-un cânt din ele se desprinde-ușor,
E-un imn de slavă ce îl cântă marea
Și închinat de-apururi stebelor.*

*Din pieptul meu, tot astfel se închiagă
Cântări gingașe, tainice vâpăi,
Și ele-s cântul meu de adorare
Nălțat de-apururi către ochii tăi.*

IOAN TOTU

tași; mulți sunt uciși, fiecare însă se teme de dănsii când se apropie, căci se știe, ce pot comite în disperare.

Când foamea era însă prea supărătoare, atunci plecau camarazii, cu teamă de poliție, prin sate, după cersit, căci de furat nu se găsea nimic iarna. Zăpada arăta urmele picioarelor și afară de aceasta, țărani țineau toate bine închise. Larna foamea sleia foarte mult puterile camarazilor și nerăbdător ca dănsii nimeni nu aștepta apropierea primăverii.

În sfârșit sosi și primăvara. Slejiți cu totul de foame și prăpădiți, camarazii își părăseau cocioaba și se uitau lung la câmpii, de pe cari pierău zăpada din ce în ce mai mult, lăsând numai moșurile și bălți murdare în urmă. Amândoi se tolăneau la soare și socoteau dacă și când puteau începe din nou să cutreere satele.

Trage-Nădejde, care suferea de insomnie, deșteptă într'o diminea-

umed hrana. Se plătea cinci până la zece copeici de bucată.

Mai târziu veni rândul măcieșilor pe cari îi cumpărau bucuros precupețele.

Astfel câștigau, fiindcă pricepeau să se folosească de orice prilej, aproape în fiecare zi câte ceva chiar dacă nu tocmai mult. Trăgeau folos de pe urma căpșunilor, ciupercilor, a diferitelor ierbururi. Dacă soldații aveau odată vre-un exercițiu de tragere la țintă, adunau gloanțele trase și căpătau douăsprezece copeici pentru un funt.

Cu greu își târără astfel existența, fără a simți vre-o dată desgust de ea.

Era în Aprilie, când mugurii pomilor începură a încolți și iarba a crește. Pe astfel de vreme prietenii călătoriau împreună în lungul șoselei fumau și discutau.

Tușești acum foarte des! zise Calcă'n-Străchini pe un ton prevenitor.

SONETE

Drumefule, o clipă te oprește.
Oricât de mare'l drumul ce te mână
Spre negrăita inimii stăpână
Ce'ntreaga ta viață-ți ferește.

Aici, sub greaua, umeda țărână,
O drăgălășe fată putrezește.
Tu nu vei ști povestea ce-ți oprește
Grăbiții pași, o clipă să rămână.

A fost oda'un han, azi doar rulne
Și-o fată de-un drumet îndrăgostită,
In veci plângând, gândind că nu mai vine...

Și-acum grăbește-ți calea fericită
Căci căldătorul tânăr ca și tine
Uitat-a hanul vechi și-a sa iubită.

* * *

La hanul amintirilor pioase
Azi am cerut cu inima'nsetată
Un strop din băutura fermecată
Ce mi-a trezit icoane luminoase.

Dar nici hangiul blând de altădată
Și nici copila viselor frumoase,
N'au mai răspuns chemărilor duioase,
Căci au plecat de vreme'ndelungată.

Cucernic am intrat, ca'ntr'o chille,
Și cercetând dulapuri prăfuite
Găsit-am băutura aurie;

Dar când un strop băui, pe nesimțite
Mă'nehise hanul ca'ntr'o colivie
Și-mi re'nviu ființele iubite.

In taina nopții-am căutat chemarea
Pe care-o poartă pe leneșele-i unde,
Aceeasă veșnicie o ascunde,
Ca'n nepătrunsele-i adâncuri, marea.

Aceeasă ne'nțeleasă veșnicie
Pe care-am tâlmăcit-o'n multe chipuri,
Când visători, în albele-i nisipuri,
Priveam frumosul larg cu nostalgie.

Ne'nfiorați de-abisu-i, fără teamă,
Incredători în cânturile mării,
Noi nu înțelegeam de ce ne cheamă;

Dar când ne-am depărtat în largul zării
Și-a prins din mii de valuri ca să geamă,
Am înțeles că ea ne da pierzării.

* * *

Copilă dragă, astăzi te ferește
De'nvăpăiatul foc al gurii mele;
Fulgerătoare scânteeri din stele
Privirea-mi turburată oglindește.

Ci gândurilor ce-mi răsar rebele
Senina-ți frunte-o clipă increțește;
Nevinovatu-ți vis ce înfloreste
Va'nfrânge orișice ispite grele.

Iar dacă clipa asta fu vrăjită
De demonii privirei tale-aprinse,
Hai, lasă flacăra să ardă nesfârșită.

Când armonii eterne cad învinse
Un șipăt în natura amorțită
Trezește uragane necuprinse.

Victor Dimitriu

SCRISOARE

Orașul e Cetate
cu porțile de fier.
Alia...

T'am primit scrisoarea-evocatoare
De vremuri dragi și vremuri de durere,
De clipe ce ș'acum—să mă 'nfioare
Incearcă, când în suflet e tăcere.
O, cum se înfioară amintirea
Când știm ce grea ne fuse pătimirea...

S'atășea ani de când m'am dus de-acasă
Să urmăresc un ideal în lume; —
Și m'am pierdut de-atunci, fără de nume
Dar sufletul în urmă îmi rămasă —
Tot dorul meu de alte lumi senine,
De acasă, se revărsă peste mine...

Cum ași putea uita doar adevărul
Pentru minciuna ce ademenește
O viață, la oraș, unde nici cerul
Când vine primăvara, nu zâmbește?...
Nici pasărea nu cântă, nici isvorul
Nu 'ți răcorește sufletul și dorul...

Unde iubirea n'a fost concepută
Decât după cortina vicleniei
Unde demult s'au stins ochii Mariei, —
S'au stins într'o zâmbire prefăcută...
S'au stins într'un suspin ușor de seară
Departa de idila dela țară...

Departa de viața dela țară
Minciuna aici domnește adorată:
Onoarea și virtutea 'i profanată
Și mulți obârșea sfântă își uitară...
Când traiul și 'mbuibarea li-este lege
Menirea lor aceasta 'i... se 'nșetege.

Iar tu biet visător ce 'ntrezărit-ai
Aci un far de viață și lumină,
Abia târziu îți vezi cumplita vină
Că spre peirea ta de-acas pornit-ai,
Azi ești bătrân și cu puterea suptă
De-o muncă idioată ne'nteruptă...

De ce ași mai răfăci atunci, frate
Fantomă printre ziduri reci și mute?... —
Voi asculta de-un glas ce-mi zise: „dute,
„Nu prelungi o grea fatalitate,
„Nu 'ntârzia copile 'n preajma urei
„Tu nu vei fi al lor, ci 'al naturei...“

Și iar voi părăsi din nou orașul
În care m'a păscut nefericirea;
Mă va primi cu'n zâmbei iarăși firea
Scu c'un suspin, în toamnă, părăiașul!...
De-atâta timp amar și schimbare,
Din suflet le voi zice: „salutare“!

Voi revedea cărările umblate
Când hoinăream pe dealuri și vălcele
În anii dulci copilăriei mele
Cu nopțile de basme fermecate...
Voi retrăi o clipă iar trecutul
Și iar mă va chema, „necunoscutul“...

Că nu 'nzadar, pe toți nimicicia
Ne sapă ca pe-un mal a vremii apă;
Și, nu 'n zadar trecutul ne adapă
Furându-ne mereu — statornicia!

S. Hortopan

MOȘNEAGUL

Eram pe frontul Siretului,
și de câteva zile ne găseam
în rezervă la Nămolobaș.

Moșneagul în casa căruia
eram cantonat, un unchiuș cu
barba albă, cu fața încrețită
de vântul vremii, și cu spina-
rea încovoiată sub povara a-
nilor și a suferinței, din vorbă
în vorbă, îmi arată o cumpănă
învechită de pe malul Râmnii-
cului și-mi zise:

— «Vezi puțul acela? — Îl
știu de când eram copilandru,
și e un lung șir de ani de
atunci. Pe dreapta lui, cum
stai așa cu fața spre soare-
răsare, trece drumul care vine
din Nănești și care se sprijină
coala în inima satului. Dru-
meții oboșiți de cale, își ră-
coreau sufletul cu apa-i ca la-
crima, și găseau odihnă la o
salcie ce-și înclina plângător
ramurile peste ghizduri. Era
une-ori pe vremea ogoarelor
și a secerișului, foarte multă
larmă. Alte-ori însă, nu se mai
simțea nimic, rar câte un că-
lător întârziat își purta cu
grabă pașii spre sat. Iar când
serile erau răcoroase și lini-
știite, se auzea în amurg dan-
găte prelungi de clopote, la
stâne, ori vuetul Siretului, care
nu departe își mână undele la
vale, lovindu-le furios de țăr-
muri.

Așa-l cunosc eu — reluă
după o pauză bătrânul — căci
nimeni altul n'a hoinărit ca
mine pe aceste plaiuri. Iar a-
cum, când nici bătrânețele nu
mă duc și nici dușmanul nu
mă lasă să-l văd, mă mulțu-
mesc că'n fiecare răsărit de
soare, cu mâna streășină să-mi
reazăm privirea pe crucea cum-
penei. Și bietului unchiuș, i se
rostogoliră două lacrimi pe o-
braz, pe care și le șterge — of-
tând — cu largă mâncă a că-
mășii.

A doua zi, vrând cu orice
chip, să văd puțul cel așa de
drag, bătrânului meu găzdui-
tor, am pornit către el. Nu e
departe. Zece metri de prima
noastră tranșee și vre-o cinci-
sprezece de cea dușmană, în
așa zisa zonă „neutră“, unde
în timpul când nu era armi-
stițiu, gustul de a-l vedea,
te-ar fi costat viața.

Câmpul e pustiu. Pământul

e scormonit de mii de obuze.

Drumul a dispărut în între-
gime copleșit de erburi și fră-
mântat de ghiulele. Din loc în
loc proiectile neeciate, frân-
turi de arme și rămășițe de
efecte. Nu se aude nici dan-
gățul turmelor. Singur Siretul
rămas același își poartă apele-i
turburi și le lovește mănios
de țărături, ca și când ar vrea
să le spele de sângele care
curse. Din puț n'a mai rămas
decât o cumpănă veche, pu-
tredă lipsită de lanț și ciuruită
de gloanțe. În dreapta și în
stânga sunt o mulțime de cruci
albe, pe mormintele prea din
timp făcute...

M'am reîntors la cantona-
ment cu sufletul abătut și trist.
Unchiușul trăgea candelat din
lulea, gândindu-se — poate —
la vremile de odinioară. I-am
povestit ceea ce am văzut în
jurul puțului și i-am zis: «Nu
fii trist bătrânele dragi! Ca
măne ai să mergi iarăși pe
plaiurile dragi ție. Calătorii se
vor mai odihni la puțul din
stânga drumului, spune-le de
grelele furtuni ce au pestiit
aceste tinuturi. Arată-le că sub
crucile de brad, se odihnesc
acea, care cu viața lor au o-
priturgia dușmanului și roagă-i
să svârle pe dansele florile
câmpului și recunoștinței!

Gr. T. Demntr-Zimnicea

EPIGRAME

Unui cal de curse

Nobil animal, ce ici
Premii mari pentru stăpîn,
Drept e să'l îndopi cu lei,
Cînd te'ndoapă doar cu fir?

Unui creditor

E termenul să încasezi,
Și nu poți, după cum se vede;
Eu zic ca să te resemnezi,
Un creditor cuminte... crede.

Pompierilor

soșiți după stingerea focului

Cum era să nu se stingă?
Teama c'ați pornit spre el,
A fost destul să'l convingă
Să se stingă singurel.

Forbii

O LECTIE

Laura era frumoasă și stia mult văzându-l așa de rece și fie astfel.

Era mândră și disprețuitoare față de toți adoratorii săi, iar, subjugată de privirile fermecătoare și de chochetăria ei, de multe ori împinsă la extrem, se retrăgeau inenunț și sufereau geloși unul pe altul pentru o privire sau pentru un surâs al ei dat cu mai multă expresivitate una decât altuia.

Laura trăia împreună cu mama sa foarte înec verde și plăcută căreia îi plăcea să răfăsească și nu lipsea de copilă de baluri, concerte pentru plimbări, de tot în sfârșit pe care putea ridica astăzi frumoșetei Laurei.

Mama ei, de un temperament usurat, se împănă și mai mult la vederea odraslei sale, care devenise centrul admirației tuturor și în loc de a o mustra pentru excesul și de chochetărie dimpetivă o încurajă și mai mult în disprețul ei față de oameni.

Biata femeie, orbită de dragostea ei de mamă nu înțelesea că prin această mai mult siriică decât ajută, fetei sale, pentru că Laura mai mult flirta în vânt decât să caute tovarășul de viață, care ar fi putut-o iubi și face fericită.

Laura, de partea sa își zicea:

„Decumultă potec pe scoteciile acestor imbecili iar când voi dibui pe cel care trebuie să-mi facă o căznie, voi ști bine cum trebuie să-l constrâng ca să mă ia de soție și să mă facă fericită“.

La o serută, într-o familie cunoscută îi fu prezentat Barbu Solescu, student la literă, tânăr cult, serios și corect-frumos, adevăratul ideal visat al celor cărora le plăcea o ființă slabă palidă cu ochi mari negri și răzători și cu păr castaniu, mare, dat peste cap.

Laura se simți imediat atrasă către Barbu și încearcă să pună în practică toată arta ca să-l facă scolarul său, lucru însă care nu-i năsi.

Barbu după ce schimbă salutul și complimentele banale inerente oricărei prezentări, nu se mai ocupă de Laura, dansa cu ea numai o polcă de conveniență.

Laura suferea nespuns de

mult văzându-l așa de rece cu ea; era întâia oară când îi se întâmpla ca un bărbat să fie astfel față de ea.

Barbu, pe când Laura îl dăvora cu ochi pasionați, dansa cu o tânără palidă, palidă ca și el, îmbrăcată cu o rochie simplă, fără bijuterii și flori.

În timpul pauzei el sta mo-

primească iubirea; fu o scri-soare numai foc și desperare prin care îi cerea să renunțe la Iris, care, afundată în studiile ei, nu mai avea timp să-l iubească astfel cum îl iubea ea Laura.

Barbu citi scrisoarea și avu un gest de dispreț și de des-gust; apoi luă o foaie de hârtie și scrisese:

„Acum câteva seri ai pus în joc toată arta și toată chochetăria, ca să puteți atrage simina mea în orbita strălucirii ce vă înconjoară.

serioasă și mai puțin chochetă și orgolioasă“.

Barbu Solescu

Laurei îi se făcu rău; nepăsarea și disprețul lui, manifestate atât de brusc și de sincer, o îmboldăviră de-a binele.

Curând însă se însățătoși și reintră în lume frumoasă și înfloritoare, dar nu tot așa de ușuratică și alintată ca altă dată.

Amintirea lecției primite îi fu de folos.

Deveni mai serioasă, întoc, se că arta și frumoșetea n'au puterea de a seduce pe oricine și avu ocazia să-și găsească și omul care s'o facă fericită în viață.

Const. Nutzescu

REGENSII

„SCLIPIRI“

Revistă ilustrată săptămânală

Sclipiri! Luați acest cuvânt și puneți-l în capul unei reviste literare; el va fi sinonim cu „sclipiri de talent“. Cuprinsul părea să nu fie consecvent titlului, judecând după primele numere. Am urmărit întotdeauna cu deosebit interes orice manifestare nouă pe tărâmul literar și cu acelaș interes am urmărit de astădată revista sus numită. Fie datorită nedeprinderii tinerilor colaboratori, fie datorită redactorului ei, primele numere—după cum am spus-o și mai sus—arătau să rămână simple... sclipiri neisbutite. Începând însă cu numărul recent, am constatat o schimbare în bine. Cui s'o fi datorind, nu știm. Colaboratorilor, cari au început să priceapă cece trebuie sau nu pus în versuri sau în proză—redactorului, sau lui Andrei Braniste, al cărui nume îl vedem figurând? Oricui s'o fi datorind, e indiferent, cece e principal e că revista promite a fi ceva.

Și cum orice încercare nouă reușită înseamnă un pas mai mult pe tărâmul literaturii, urăm viață lungă „Sclipiri“-lor.

Gh. Dr.

IN SINGURATATE

...Și lumânarea arde în flacără albastră
Tremurătoare flăcări ce ard nepăsătoare.
În nepăsarea-i mută, iubirea noastră moare,
Se curmă iar povestea și visurile noastre...
Dispar în noapte toate'n nemărginita zare...

Privesc lumina care, din ce în ce mai mică,
Tovarăș bun voește în noapte ca să-mi fie.
Și par'că știe bine că dragostea s'o'nvie...
E prea târziu acuma și iat-o se ridică,
Ca luminând puternic să piară'n vecinicie

A dispărut lumina și visul iar tovarăș
Ce vine'n întuneric și-mi luminează blând
Mi te redă ca altădată cu chipul surâzând,
Dar numai o clipită, ca iarăși să dispară,
Stinger ca să mă lase cu sufletul plâpând.

Am urmărit lumina în ultimele-i clipe
Și nu știu cum dar, par'că nimic'n'a mai rămas
Și împietrit în umbră rămân fără de glas;
Iar dragostea se duce în fluturări de aripe
Fără să facă 'n suflet un cât de mic popas...

Nicu J. Flamură

reu cu această momăe cum îi zicea Laura.

Cei doi tineri discutasă literatură, poezii și prozatori.

El observă că Laura îi nu marea și la ceai îi prezentă pe domnișoara Iris Cetinescu, studentă la literă și filosofie colegă și logodnica lui.

Laura în această prezentare își mușcă buzele până la sânge, însă sigură de superioritatea ei, încearcă o lovitură.

Ea scrisese lui Barbu o scri-soare parfumată, — omului care o cucerise, rugându-l să-i

„Aflați că nu sunt din cei ce iubesc femeile ușoare, și că arta nu reușește totdeauna să seducă.

„Ochilor d-voastră cațife-lati, buzelor roșii și rochiilor, de mătase fășitoare, prefer sevena simplitate a logod-nicei mele Iris.

„Fața ei palidă și ochii ei severi spun atât de multe „sufletului meu!

„Schimbați tactica, fiți mai

Surprins în țară străină

Declararea de războiu a României

— Am fost la o muerel
— Bine, zise sergentul. Dar faceți așa, vă rog, de vă întâlniți în timpul zilei, ca să nu aveți neplăceri.

Charlotteburgul își păstra aceeași înfățișare plină de viață ca și mai înainte. Strada Wilmersdorf, luminată a giorno, își deschidea magazinele mari și frumoase pe Bismark și Berlinerstrassen. În lăcuș de oglindă ca în totdeauna, alunecau automobilele și trăsurile nebune, pe strada Kant se plimba tânărul dornic de ochiade amoroase; Tanzienstrasse și Kurfursten-damm păstrau mola, luxul și întâlnirile serioase de căsătorie a celor ce vănuau poziție și avere.

În gara Charlottenburg mai vedeai de 2 ori pe săptămână, venind din nordul Franței, trenuri sanitare pline cu răniți și bolnavi; mulți își găseau moartea în timpul călătoriei. În aceeași gară vedeai aproape zilnic pe la orele 9—10 seara, cum trenuri întregi pline cu soldați, plecau pe frontul francez.

Plecau dispași în elioțe și călătoare vesole, multimea de pe peron și străzile Gervinus, Wilmersdorf și alama. Dar câți dintre ei s'or mai întoarce pe la vatra lor? Câți și-or mai revădea copilăși!

La 19 Octombrie 1916, era într-o Vinere, aud disdimineată că bate cineva la ușa camerei mele!

— Cine e?

— Eu, eu! și disting vocea gazdei.

— Ce o M-me Kaps? o întreb speriat.

— Un domn vrea să vă vorbească!

— Acum? La ora asta?

— Deschideți, d-le Michail! îmi spune gazda încă odată.

— Un moment.

Sar din pat, necăjit mai mult că m'ia stricat somnul dulcea de dimineață, îmi azvârl repede o haină pe mine și... deschid.

— În numele legii, sunteți arestat ca dusman străin! îmi spune un gardist, pășind tot odată înăuntru. Imbrăcați-vă, continuă el, luați-vă ce aveți cu dv. și urmați-mă!

Eram galben ca ceara, picioarele abia mai mă țineau, suflarea mi se oprise, îmi pierdusem capul, nu mă mai simțeam că-s eu! Și stătu

câteva clipe, așa pironit, cu privirea rătăcită asupra nămilei de gardist.

Hainele, cari ca de obicei mi le puneam de cu seara la un loc, nu le găseam, nu le mai vedeam.

Gardistul ja loc și-mi spune:
— N'aveți voce să vă mișcați de aci din cameră!

Alerg la noptieră, trag săltărașul, țintesc revolverul în cărcat dinăuntru. Dau să pun mâna și... chipul inundat de lacrimi al mamei, al bieteii și scumpei mele mame, îmi apare... și mă oprește.

Gardistul, văzându-mă surseșit, îmi zice pe un ton mai puțin Kaiser-esc:

— Imbrăcați-vă în tihnă, căci avem timp.

Și fără să-mi dau seama, spun:

— M-me Kaps! Pregătește cafeaua pentru domnul!

Mă învârtesc prin odaie, caut și nu știu ce... mă imbrac automaticește... în urechi îmi sunau dezordonat cuvintele: „în numele legii... nemșcat în cameră... dusman străin... arestat...“ Și mă întrebam: cum? pentru ce? unde? încotro?

— Plapuma vătuată de pe eufărul cela, este a dv? mă întreabă sergentul.

— Da, o am din România, dela părinții mei.

— Luați-o cu dv. îmi spuse gardistul. O să dormiți pe scânduri și-o să vă fie frig.

Eu nu prea vroiam s'o iau, căci era grea; dar gazda împreună cu sergentul, făcându-mi-o sul, insistă: „Luați-o c'o să vă fie frig...“

Sergentul se așază la masă să bea cafeaua; iar eu, îmi așez cărțile, caetele și manuscrisurile în eufăr.

— Vezi, M-me Kaps, zic eu, rufele îmi sunt gata tocmai Duminică și eu trebuie să plec acum! Uite, 12 lei, fii bună și mi le scoate. Îți voi scrie, unde că mi le trimiteți.

După ce luai și eu un gât de cafea, îmi arănd o țigară, ofer și sergentului una bună de foi și-mi întreb c'un semn gazda:

— Ce mai am să-ti plătesc, M-me Kaps?

Gazda, femeie desteaptă, pricepă că am să-i spun ceva între patru ochi și-mi zise:

— Păi, om scris totul în bucătărie, veniți să-mi ajutați

că acolo am multe hârtii și nici eu nu văd bine.

Gardistul trăgea mulțumit și adânc din havana de soi, iar eu, mă dușei cu gazda... în bucătărie!

Pe un petec de hârtie, scriu prietenului meu Nicolas Maringer, un alsacian, următoarea telegramă: „Rădicat de poliția 62 Monbijou, la Tempelhof—spre internare, comunică tu personal lui Constantinescu, secretarul Legatiunii române“.

— Te rog spun gazdei la ureche, pune-o într'un plic, lipește-l și du-o d-ta personal pe adresa aceasta, numai de oât după ce voi pleca eu împreună cu gardistul. Îți mulțumesc din suflet. Apoi, adăug eu voce tare:

— Cufărul meu cu cărți rămâne la d-ta M-me Kaps.

Îți voi plăti câte 2 mărci pe fiecare lună, pentru el. Camera însă o poți închiria, deoarece nu știu câtă vreme voi fi internat.

— Lasă, d-le Michail, îmi spuse gazda, cătând să mă mai încurajeze. O să vă țină... o lună, două, mai mult, nu cred; că ce-o să facă cu dv?!

Scotocind prin dulapul de haine, dau de două rame aurite, cari le aveam de pe timpuri bune. Le scot.

— Acestea, ti le ofer d-tale d-le sergent, îi zic eu, întinzându-le.

— Vă mulțumesc foarte mult. Deocamdată le las aici și-o să vin să le iau mai apoi.

— Dar de aci, încotro mergem? îl întrebai eu.

— La circumscripția 62 din piața Monbijou! răspunse sergentul.

— Și de acolo? reluai eu.

— Nu știm nici noi, în care lagăr vor fi internați civilii români, răspunse gardistul.

— M-me Kaps, fii bună și strângem toaletă hainele și tot ce mai găsești. Pune-le și d-ta grămadă, pe unde știi.

— Lasă, d-le Michail, îmi răspunse gazda.

— Ei, acum îți mulțumesc din suflet M-me Kaps, îi zic eu, pentru îngrijirea ce-am avut-o cu dela o mamă adevărată. Rămâneți cu bine și sănătate!

— Și eu la rândul-mi, vă doresc sănătate, d-le Michail. D-zeu să vă ajute, să vă întoarceți cu bine, cât mai curând, îmi zise gazda.

Pun mâna pe plapoma părintească, pe un mic geaman-tan și scobor scările, urmat de gardist.

— O să vă scriu. Cu bine M-me Kaps!

(Urmează)

SONET

Un cântec nou îți voi trimite fie
Frumoasa mea ce-mi stăpânești gândirea
Cu ochi tăi în cari nemărginirea
Și-a revărsat întreaga-i poezie.

Și când tăcere e și-adoarme firea,
În noaptea înstelată și târzie,
Tu îngânând frumoasa melodie
Să înțelegi ce-aprinsă mi-e iubirea.

Să înțelegi că dacă iar în mine
S'a spulberat tristețea grea și plânsul
Și-a renăscut un dor de viață nouă,

Frumoasa mea e doară pentru tine,
Iar sufletu-mi nădejde poartă într'nsul
Cum floarea poartă'n primăvară rouă.

I. Const. Perletzeanu

De ce n'are ursu coadă

SNOAVA

de Dumitru Stăncescu

În vremea de demult avea ursu coadă ca toate jivitele.

Într-o zi un pescar încărcat pe o căruță de poște dela baltă și venea cu ea încet-încet spre oraș, ținând calul de căpăstru. Din pricină că era urea încărcată, când se zguduia căruța, izbîndu-se de vreau bolovan or nemerind în ar'un făgaș, pica câte un pește doi, or și mai mulți. O vulpe văzu și se duă după căruță și cum pica câte un pește, earl na șirl ducea de-l ascundea pe marginea drumului ca să-l stie găsi mai târziu. Când euse în deajuns, se întoarse, văzî peștii de pe unde-l ascundese, îi puse într-o traistă și porni spre vizuina ei în pălure.

În cale iacă ursu.
— Hei bună ziua vulpe!
— Bună să ne fie ursule!
— Dar ce-ai în traistă?
— Iaca, niște pește.
— Aoeleo, taman ce-mi place mie, ia pune jos să împărțim.
— Vai de mine ursule, cum să împărțim, că mă căzîm de-mi esiră ochii din cap până prinsei cătiva. Să-ți dau unu doi...

— Ce unu doi? Să împărțim.
— Știi ce? îi zise vulpea; dacă te-oiu îndrepta la locul unde am prins eu și te-oiu învâta cum să faci ca să prinzi ea mine, mă lași în pace!
— Așa te las.

— Uita, du-te la baltă viră coada în apă și stai nemiscat ca peștele trage la coadă. Cîm îl simți că te pîșcă, zănucește-o repede și pune laba pe el.

Ursu mulțumî bucuros, își făcă ziua bună și se depărtă de vulpe care-și urmă calea rîzînd de păcăleala ce-i trăgea.

Ajungînd ursu la baltă viră coada înăuntru și așteptă. Văzu că nu prinde nimic dar se încăpățîna și stătu până l fură somnul. Dormi greu toată noaptea și era un ger de se făcea răsunarea șof.

Inghetă baltă așa de strășnic împrejumul cozii ursului, în căt când se desteptă și vru să plece, n'ia mai putut-o desprinde și tot întinzînd de ea, numai ce se pomenea că troznește și i se rupe toamă din rădăcină.

Și d'atunci oi-că n'are ursu coadă.

IN MAI

Unei visătoare

Visezi culcată în hamacul întins sub bolta înflorită
Și ochi-ți urmăresc alene pe cer un pufoșor de nori,
De se topește în lumind spre zarea 'ntinsă, nesfârșită,
Pe când de-asupra-ți liliacul își cerue ploaia lui de flori.

* * *

Petale albe, violete, îți joacă 'n baclele-aurite,
Iar buzele-ți înflorate sunt sărutate de zefir...
O! Cine ar putea să știe ce visuri tainice, vrăjlte,
În clipele de far-niente în mintea ta ușer se'nșir ?!

* * *

În poza leneșe ai vraja unei princese — orientale, —
În inserarea fermecată, — ce-așteaptă prințul beduin
Să vie ca s'o fure, dornic de toate farmecele sale, —
Și sub corsagiul de mătase se umflă pieptul de-un suspn.

* * *

Și prințul a venit — e visul, e visul care 'ncet te fură;
Lumina fericii arde în ochii tăi dumnezești;
E clipa care-ți deslușește — punîndu-ți zămbetul pe gură, —
Că ești în primăvara vieții și-acuma trebui să iubești !...

* * *

Visează-acum și te îmbată cu dragostea turburătoare,
Când încă arde'nvăpăierea iubirii 'n ochii azurii !

Când toamna își va cerne bruma în buclele strălucitoare,
Să nu te chinule regretul amar al clipelelor târzii...

Mai 1919.

Const. Nutzescu

TATIANA ALEXINSKY

PRINTRE RANIȚI

— JURNALUL UNEI INFIRMIERE —

Traducere de GH. DR. HOTIN

Câte odată îmi vorbesc despre ei și de familiile lor. Un soldat care avea piciorul ciuruit de gloanțe — mă întreba dacă i-l vor tăia — adăugîndu-mi :

„Nu mă tem că mă voi întoarce acasă fără de picior. Femeia mea Mașa e destul de vrednică. La plecare ea mi-a zis: „Fără braț, fără picior, cum o fi, numai să te întorci; îmi e de-ajuns o singură privire”.

Oh! da! este o femeie vrednică, soția mea. Ne-am luat din iubire, și cu toate că tatăl meu se opunea să o iau fără zestre, totuși noi am muncit împreună și ne-am agonisit.

Un altul îmi povestește că acum mai mult ca în totdeauna se gîndește la D-zeu. De câte ori credea că va fi omorît și scăpa—de atâtea ori gîndul spre Dumnezeu se întorcea mai puternic.

„Dar să nu crezi — sora mea — că din frică de moarte! Nu, nu mă tem. Războiul nostru e drept și deci nimeni nu se poate da înlături. Nimeni deci nu poate fi în stare de-a înlături. Nimeni nu poate fi în stare să înlătore moartea, pe dată ce i-o fi scris să moară”.

Convorbirea noastră se întinde apoi pe nesimțite spre Tolstoi și doctrina sa. Rănitul citise câteva lucrări de el și știa deci cari erau părerile autorului asupra războiului.

— Știi că fata lui Tolstoi și executarea testamentară, Alexandra Lvovna, lucrează deasemeni într'un tren sanitar? îi spusei eu.

— Nu, încă nu auzisem — îmi răspunse el. Dar de ce nu ar lucra? Aceasta ne arată încă odată că războiul nostru e drept; nu noi l'am început.

Fata lui Tolstoi are desigur aceiaș părere despre războiu ca și tatăl ei, și totuși a alergat să ne dea ajutoare.

Ajungînd la Petrograd, schimbai câteva cuvinte calde de rămas bun, cu acești răniți. Ei îmi dau adresele lor, o cer pe a mea, iar unul îmi spune :

„Îmi vei permite, surioară, să-ți mulțumesc în mod public de îngrijirile pe cari mi le-ai dat. Am un frate care lucrează la jurnalul... (aci spuse numele unui cotidian) și desigur că va simți o mare plăcere vorbind în jurnalul său despre ce ai făcut pentru noi”.

Această dorință a soldatului mă puse în incurcătură, ba chiar mă înspăimîntă. Jurnalul pe care el îl numise era un ziar antisemit și reacționar, pe când eu sunt socialistă. Camarazii mei — desigur că ar fi rămas uimiți citind în această foaie elogii la adresa mea. Rugai deci pe rănit să se mărginească numai cu mulțumirile verbale și să nu îmi mai facă reclamă printr'un jurnal atât de... important.

Iată-ne la Petrograd. Soșirea noastră provoacă un incident comic; pe când aduceam soldații din garda imperială, o mulțime de

„șefi” veniseră să asiste la debarcare, o mulțime de doamne din elită, din care unele au aerul baroneselor baltice. Toate aceste lucruri ar fi fost impunătoare, dacă un cuvânt imprudent pronunțat de doctora noastră nu ar fi stricat ceremonia.

Înainte de a începe descărcarea, medicul șef al trenului face un raport autorităților dela punctul de sosire.

— Nați avut cazuri de boli suspecte cât a ținut călătoria? întrebă unul din generali.

— Am dat jos la una din gărilile intermediare doi bolnavi de holeră — răspunde foarte liniștită doctora noastră.

Nici nu termină bine fraza că, toată lumea din elită care se găsea pe peron arăta o teamă grozavă, iar doamnele se făcură nevăzute. În zadar le striga doctora că nu este nici un holeric în tren, că toate termenele de incubație sunt trecute, că toți răniții sunt sănătoși; nimeni n'o asculta.

„S'a adus la Petrograd un tren de holerici”, striga lumea fugind.

Noi priveam spectacolul

fără a ne putea ascunde zâmbetele.

— Soră — îmi spunea un ofițer pudrat și dichisit — cum puteți aduce d-stră aci, la Petrograd, holera.

— Nu suntem noi cei cari am adus-o aici, ci frica dv., i-am răspuns eu, în timp ce el mă privește cu un aer neîncrezător.

Persoanele venite spre a ne primi la gară au dispărut cu totul. O jumătate oră stăm fără să facem nimic. În cele din urmă primim ordinul să începem descărcarea întâi a celor două vagoane din care am scos cei doi bolnavi suspecti pe drum.

Cu precauțiune exagerată am scos răniții și i-am dus; apoi trecem la alt vagon. Isprăvind lucrul, voesc să mă sui în compartimentul meu, când, o soră palidă și turburată fugind după mine, îmi strigă:

— Sora mea, sunteți cu acest tren?

— Da.
— Ați adus la noi un bolnav de holeră, l'am găsit.

Plec cu ea să vad pe holerici; era unul din răniții pe cari îl îngrijisem eu și care în tot timpul voiajului fusese sănătos.

(Va urma)

JOCURI DISTRACTIVE

10. ARITMOGRIF

de Vasile Dumitrescu

3 15 3 20
8 10 5 17 12 3 15 19
4 15 3 16
1 3 15 20 5 17 5 3
20 4 15 17 10 2
19 7 19 15
1 4 18 5 17 3
10 1 23 3 17
3 11 4 12
15 19
19 12 3 7 19 13 5 17 3

cras în Transilvania
bărbat de stat în Franța
munți în Europa
Insulă în Italia
mare proprietar în Rusia
medicament lichid
port la mare
nume turcesc
stat în America (invers.)
notă muzicală
nume femein

Inițialele de sus în jos dau numele unei piese de teatru, iar finalele de sus

11. JOC IN ZIG-ZAG

de C. Neghină

1	10							11
2	9	8	7	6	5	4	3	12
3	8							
4	7	6	5	4	3	2	1	
5	6							
6	5	4	3	2	1			
7	4							
8	3	2	1					
9	2							
10	1							
11								
12								

1-2 Scriitor român
2-3 și 3-4 ziar apare Duminica
4-5 oras în țară
5-6 fluviu în Egipt
6-7 pește
7-8 pom fructifer
8-9 râu și mănăstire jūd, Bacău
9-10 la tutun
10-11 transportul pe apă
11-12 fostă împărăteasă a Rusiei

12. ȘARADA

de Gr. Duca

Prima parte de vrei s'afl
Printre ființe o căutați
Partea a doua inversată
Printre note e aflată
Ambele de le-ați unit
Poet antic ați găsit.

13. JOC IN PUNCTE

de P. Chirculescu-Budești

vers fix
la cânt
ajută la boala apelor
frate mai mare
fenom. atmosferic

Primul cuvânt e acelaș obli
dela colțul stâng de sus, iar
timul dela colțul drept de sus

